

'Thema Verkeer'

---

*Niemand mag kinderen slecht behandelen.
Volwassenen moeten ervoor zorgen dat kinderen niet verplicht worden om iets te doen dat schadelijk is voor hen.
Volwassenen moeten er bijvoorbeeld voor zorgen dat kinderen geen zwaar werk moeten doen of dat ze niet ingezet worden in de oorlog. Volwassenen moeten kinderen ook beschermen tegen ziektes of voor gevaar. Kinderen moeten zich bijvoorbeeld veilig kunnen bewegen in het verkeer. Ouders en school moeten kinderen daarom voldoende beschermen en informeren.*

Inhoudstafel 'Thema Verkeer'

Voorblad	
Webschema thema 'Verkeer'	
Boek 'Kijk uit, Prik!'	p4
Boek 'Anna in het verkeer'	p5
Methodiek 'Verkeersspelenset'	p7
Methodiek 'Verkeersborden maken'	p8
Methodiek 'Verkeersdrukte'	p9
Methodiek 'Rood of groen signaal'	p11
Methodiek 'In een klein stationnetje'	p13
Methodiek 'Tekening naar eigen interpretatie'	p15
Methodiek 'Een vervoermiddel knutselen'	p18
Methodiek lied 'Eén en twee en drie en vier fietsen'	p20
Methodiek 'Kringgesprek rond verkeer'	p22
Methodiek 'Het verkeer waarnemen'	p24
Methodiek 'Een stratenplan in de zandtafel'	p27
Methodiek 'Autohangers maken'	p29
Project 'Zoveel mogelijk verschillende vervoermiddelen gebruiken'	p30
Spel 'Lotto - Bescherming en veiligheid'	p32
Versjes 'Verkeer'	p33
Bezoek van een kwetsbare persoon in het verkeer	p37

Dit schema is apart te downloaden.

Boek 'Kijk uit Prik!'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt het verhaal 'Kijk uit Prik!'. Daarna volgt een bespreking over het recht op veiligheid en bescherming in het verkeer.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

M. Hanssens en G. Rieke

Uitgeverij

Standaard educatieve uitgeverij (Antwerpen)

Datum van uitgave

1994

Doelstellingen

- De kleuters luisteren naar het verhaal.
- De kleuters krijgen een beeld over verkeersveiligheid.
- De kleuters krijgen zicht op het 'recht op bescherming' door verkeersveiligheid.

Duur

Ongeveer 20 min.

Materiaal

Boek 'Kijk uit Prik!' (M. Hanssens en G. Rieke)

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt het verhaal. Hij/zij laat ruimte voor spontane reacties van de kleuters en speelt daarop in.
- 2) De kleuters krijgen de kans om te reageren. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt, bijv. luisteren naar elkaar.
- 3) De begeleider legt er de nadruk op dat de kinderen recht hebben op bescherming. Vroeger werd er heel veel op straat gespeeld, nu is dit gevaarlijk geworden. De straat is een onveilige plaats voor kinderen en die moeten dan ook beschermd worden. De begeleider legt het recht op bescherming uit m.b.v. het boek.

Boek 'Anna in het verkeer'

Korte omschrijving

"Anna in het verkeer" is een eenvoudig verhaal waarin kleuters leren over veiligheid in het verkeer. Anna gaat samen met mama naar de stad op de fiets. Het boek benadrukt de noodzaak om veilig te gedragen in verschillende verkeerssituaties.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 3 jaar

Auteur

Kathleen Amant

Uitgeverij

Clavis

Datum van uitgave

2019

Verkrijgbaar bij

De bibliotheek

Doelstellingen

- De kleuters leren de basisprincipes van veilig gedrag in het verkeer
- De begeleider benadrukt het belang van verkeersregels en -veiligheid
- De begeleider moedigt verantwoordelijk gedrag aan in het verkeer, zelfs op jonge leeftijd

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

Boek 'Anna in het verkeer'

Verloop

- 1) De begeleider begint met een vraag aan de kleuters "Wie is er al eens met de fiets in de stad geweest?"

- 2) Lees het verhaal van "Anna in het Verkeer" voor, benadruk de veilige gedragingen van Anna en haar mama.
- 3) Vraag de kinderen wat ze hebben geleerd over veiligheid in het verkeer. Bespreek wat ze zelf kunnen doen om veilig deel te nemen aan het verkeer.

Methodiek 'Verkeersspelenset'

Korte omschrijving

Het verkeersspelenset bevat verschillende spelfiches i.v.m. verkeerseducatie. Elke spelfiche geeft een duidelijke uitleg met betrekking tot de organisatie van het spel. Het doel van elk spel wordt bovenaan elke fiche vermeld, ook het benodigd aantal spelers en hun minimumleeftijd.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Auteur

Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid (BIVV)

Uitgeverij

C. VAN DEN MEERSSCHAUT

Datum van uitgave

2003

Doelstellingen

- De kleuters spelen de 'verkeers'-spelletjes.
- De kleuters krijgen een beeld over verkeersveiligheid.
- De kleuters krijgen inzicht in het 'recht op veiligheid en bescherming' door verkeersveiligheid.

Duur

Ongeveer 30 minuten per spel.

Materiaal

Het materiaal is verschillend per spel.

Verloop

- 1) De begeleider legt het spel uit en maakt de spelregels duidelijk.
- 2) De kleuters spelen het spel en worden daarbij begeleid.
- 3) Achteraf kan de begeleider een kringgesprek voeren met de kleuters over verkeersveiligheid. Tips en informatie kan je vinden bij 'INFO' op elke fiche.

Methodiek 'Verkeersborden maken'

Korte omschrijving

De kinderen maken op een speelse wijze kennis met verkeer, verkeersveiligheid en verkeersborden. Men kan deze methodiek ook toepassen in combinatie met het boek 'Kijk uit Prik!' (M. Hanssens en G. Rieke) dat in deze box zit.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters maken kennis met het verkeer en verkeersveiligheid en dit op een creatieve wijze, namelijk door zelf verkeersborden maken.
- De kleuters krijgen inzicht in het 'recht op bescherming/veiligheid' (in het verkeer).

Duur

Ongeveer 30 minuten

Materiaal

- Eventueel afzonderlijke (grotere) prenten van de verkeersborden
- Stiften, verf en verfborstels, ...
- Lege (ronde) kaasdoosjes om te beschilderen
- Karton

Verloop

- 1) De begeleider toont prenten of tekeningen van verkeersborden en bespreekt die samen met de kleuters, bijv. Kennen jullie de betekenis van bepaalde verkeersborden? Wat is het nut van verkeersborden? Waarom moeten er afspraken zijn? ...
- 2) De kleuters kunnen de verkeersborden na tekenen, schilderen, knutselen,... of zij kunnen zelf nieuwe verkeersborden maken.
- 3) Na het knutselen volgt een kringgesprek i.v.m. het 'recht op bescherming/veiligheid' (in het verkeer), bijv. Mogen jullie alleen op straat fietsen? Wie beschermd jullie? Waarom? Enz.

Methodiek 'Verkeersdrukte'

Korte omschrijving

Als de kleuters de toeter horen, stoppen ze met bewegen. Bij de fietsbel vertragen ze hun beweging. Als ze de ziekenwagen horen, gaan ze aan de zijkant van de zaal lopen.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Boek

Speelkriebels voor kleuters. Een ontwikkelingsgerichte kijk op bewegingsspelen.

Auteur

Veerle Florquin en Els Bertrands

Uitgeverij

Acco

Datum van uitgave

1999

Te verkrijgen bij

De boekhandel

Doelstellingen

- De kleuters leggen verband tussen verkeersgeluiden en de afgesproken handelingen.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op verkeersveiligheid.

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Een grote ruimte (bijv. gymzaal).
- Een toeter, een fietsbel en een sirene.

Verloop

- 1) De kleuters gaan aan één zijde van de zaal staan. De signalen liggen in de buurt van de begeleider.
- 2) De kleuters (auto's) lopen (rijden) kriskras door elkaar. Ze reageren onmiddellijk en juist op het signaal:
  - Een auto toetert: onmiddellijk stoppen met lopen.
  - Een fietser belt: vertragen.
  - Een sirene van de ziekenwagen: naar de zijkant van de zaal lopen en er blijven wachten tot het geluid stopt.
- 3) De begeleider roept alle kleuters samen. Ze mogen in een kring gaan zitten. Er wordt hen gevraagd waarom zo snel uit de weg gingen als ze de sirene hoorden, waarom ze vertraagden als ze de fietsbel hoorden, enz. Er komt een gesprek rond verkeersveiligheid op gang. De kinderen kunnen er hun ervaringen i.v.m. het verkeer in kwijt.

Tips/varia

De begeleider introduceert het tweede signaal pas als de kleuters juist reageren op het eerste. Vervolgens wordt het derde signaal aangeboden om daarna de drie signalen vlot af te wisselen. Foppen versterkt de aandacht!

Methodiek 'Rood of groen signaal'

Korte omschrijving

De kleuters gaan vooruit als het groene signaal wordt getoond. Ze stoppen onmiddellijk op het rode signaal. Ze maken op die manier kennis met verkeersregels en begrijpen dat regels nodig zijn om verkeersveiligheid te garanderen.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Boek

Speelkriebels voor kleuters. Een ontwikkelingsgerichte kijk op bewegingsspeken.

Auteur

Veerle Florquin en Els Bertrands

Uitgeverij

Acco

Datum van uitgave

1999

Te verkrijgen bij

De boekhandel

Doelstellingen

- De kleuters leggen verband tussen de kleur van het signaal en de afgesproken handeling.
- De kleuters maken kennis met enkele verkeersregels (verkeerslichten).
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op verkeersveiligheid.

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Een grote ruimte (bijv. gymzaal).
- Krijt
- Een rode en groene kartonnen cirkel of twee zaklantaarns (één met rood en één met groen doorschijnend papier).

Verloop

- 1) De begeleider trekt een krijtlijn op een afstand van de muur. De kleuters nemen plaats achter de lijn. De leid(st)er gaat aan de overkant van de zaal staan, met zijn/haar gezicht naar de kleuters.
- 2) De begeleider legt uit dat ze mogen stappen/doorrijden/fietsen als het verkeerslicht groen is (en dat ze moeten stoppen als het rood is). De kleuters mogen enkele keren naar de overkant lopen als de begeleider de groene cirkel omhoog steekt.
- 3) Als de begeleider de groene cirkel (groen licht) omhoog steekt, mogen de kleuters naar de begeleider toestappen (rijden). Wanneer de begeleider plots de rode cirkel (rood licht) omhoog steekt, blijven de kleuters onmiddellijk staan.
- 4) De begeleider roept alle kleuters samen. Ze mogen in een kring gaan zitten. Er wordt hen gevraagd waarom men moet stoppen als het verkeerslicht rood kleurt, doorrijden als het groen wordt. Wat moeten ze doen bij een oranje licht? Er komt een gesprek rond verkeersveiligheid op gang. De kinderen kunnen er hun ervaringen i.v.m. het verkeer in kwijt. De begeleider benadrukt dat grote mensen de kinderen moeten informeren over verkeersregels, dat verkeersregels nodig zijn voor de veiligheid van de kinderen (in het verkeer).

Tips/varia

- De begeleider stelt zich het best net voor de kleuterrij op en beweegt met de kleuters mee terwijl hij/zij de signalen opsteekt.
- De cirkels kunnen vervangen worden door de voetgangerspictogrammen van een verkeerslicht: rode stahouding of groene stapbeweging.
- Er kan een houding afgesproken worden waarin de kleuters blijven staan: met de handen en voeten op de grond, met de handen hoog in de lucht, zo klein mogelijk, zo breed mogelijk, in contact met een andere kleuter, ...
- De vormen van voortbewegen kunnen gevarieerd worden, bijv.: op de handen en voeten gaan, sluipen, kruipen, springen op één been of op twee benen, ...
- Er kunnen fietsen ingeschakeld worden.

Methodiek 'In een klein stationnetje'

Korte omschrijving

De kleuters vluchten zo snel mogelijk naar de rails als de stationschef fluit. De stationschef tikt zoveel mogelijk weglopende kleuters.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Boek

Speelkriebels voor kleuters. Een ontwikkelingsgerichte kijk op bewegingsspel.

Auteur

Veerle Florquin en Els Bertrands

Uitgeverij

Acco

Datum van uitgave

1999

Te verkrijgen bij

De boekhandel

Doelstellingen

- De kleuters vinden op een auditief teken zo snel mogelijk de veilige plaats terug.
- De kleuters realiseren zich dat er ook bij andere vervoersmiddelen (bijv. trein, tram) bepaalde veiligheidsregels gelden.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op verkeersveiligheid.

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Een grote ruimte (bijv. gymzaal).
- Krijt
- Een fluitje
- Een attriboot voor de stationschef.
- Pittenzakken of ander klein materiaal.

Verloop

- 1) De begeleider tekent een stukje spoorbaan met krijt en een huis voor de stationschef. Hij/zij legt de pittenzakken in de buurt van het huis van de stationschef. Er wordt een tikker gekozen (stationschef) en deze krijgt zijn/haar attributen. De overige kleuters vormen een trein tussen de rails.
- 2) Als de stationschef vanuit zijn huis fluit, gaat de trein rijden. De eerste kleuter (treinbestuurder) bepaalt de richting in de ruimte. De rij volgt. Als de stationschef na een tijdje weer fluit, dan stopt de trein en stappen de kinderen uit. Ze mogen met het speelgoed (pittenzakken) spelen 'op het perron'. Als bij verrassing de stationschef weer fluit, lopen alle kinderen zo snel mogelijk weer in de trein (tussen de getekende rails). De stationschef probeert zoveel mogelijk kinderen te tikken vooraleer ze in de trein zitten.
- 3) De trein bereikt zijn eindbestemming. De kinderen mogen uitstappen en 'op het perron' een kring vormen. Ze gaan zitten. Er wordt gevraagd wie al eens met de trein reisde, waarom, waar naartoe, ...? De kinderen reageren. Welke afspraken gelden op de trein? Waarvoor gebruikt de stationschef het fluitje? Hoe zien we dat een trein het station binnen rijdt? Wat moeten autobestuurders dan doen? Enz. Er komt een gesprek rond verkeersveiligheid op gang. De kinderen kunnen er hun ervaringen i.v.m. het verkeer in kwijt. De begeleider benadrukt dat grote mensen de kinderen moeten informeren over verkeersregels, dat verkeersregels nodig zijn voor de veiligheid van de kinderen (in het verkeer). Er wordt ook uitgelegd dat er op treinen afspraken gelden om de verkeersveiligheid te garanderen.

Tips/varia

- De kinderen kunnen het lied 'In een klein stationnetje' zingen terwijl de trein rijdt.

Methodiek 'Tekening naar eigen interpretatie'

Korte omschrijving

De kinderen illustreren op een creatieve manier het recht op veiligheid/bescherming.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters interpreteren 'Recht op veiligheid' a.d.h.v. de kinderrechtenprent.
- De kleuters maken een creatieve illustratie a.d.h.v. een eigen interpretatie.

Duur

Ongeveer 30 minuten.

Materiaal

- De prent 'Recht op veiligheid' (Kinderrechtswinkels vzw)
- (Gekleurd) papier
- Stiften, vetkrijtjes, potloden, schaar, lijm, tijdschriften, verf, verfborstels, ...

Verloop

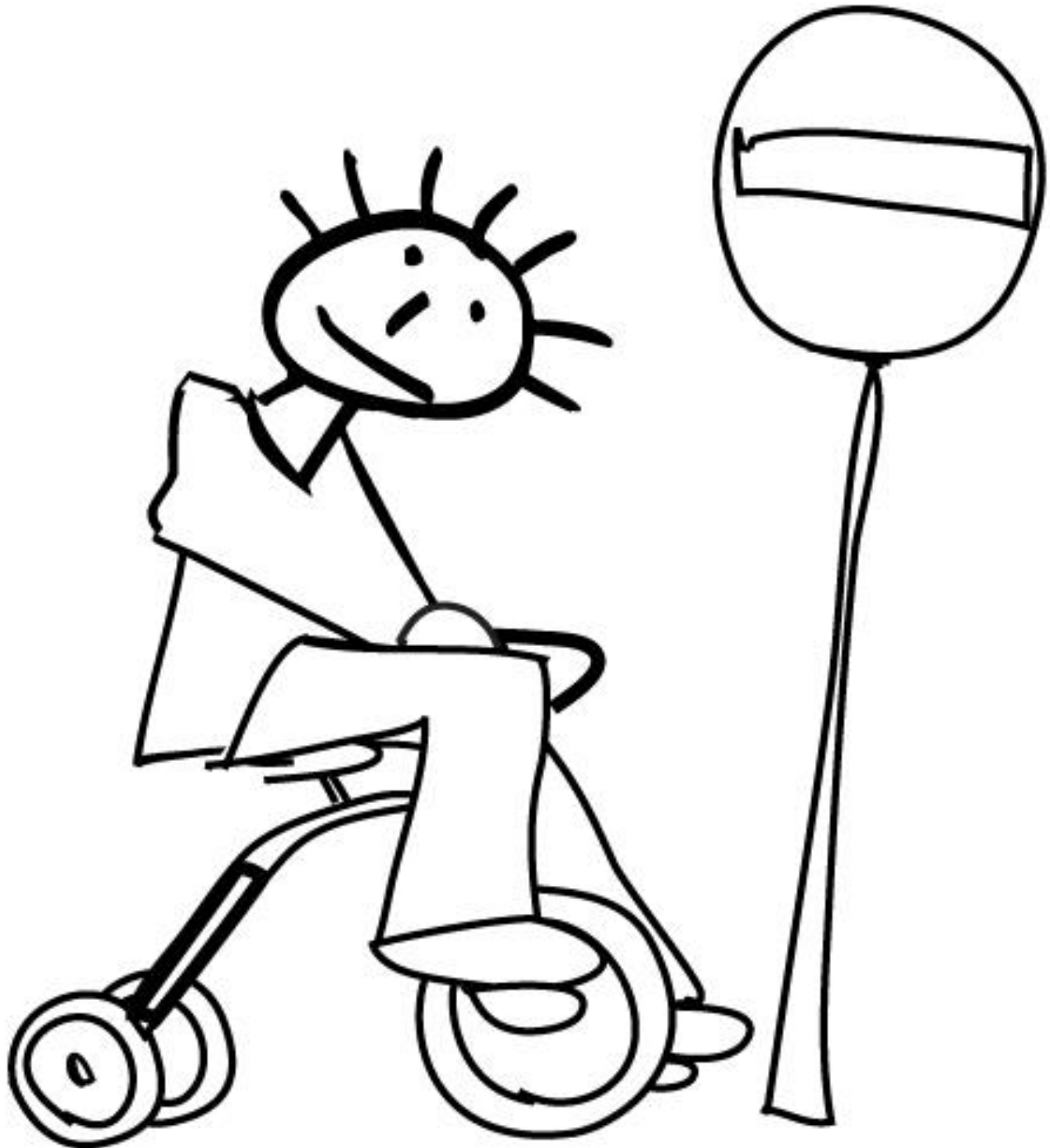
1. De kleuters zitten in de kring. Er wordt vertrokken vanuit de kinderrechtenprent 'Recht op veiligheid'. De kleuters verwoorden wat ze zien. De leid(st)er ondersteunt. Er wordt gewezen op het feit dat volwassenen kinderen moeten beschermen. Kinderen moeten zich veilig kunnen bewegen in het verkeer. Ouders en school moeten kinderen daarom voldoende beschermen en informeren.
2. De kinderen gaan aan de tafel zitten. Ze krijgen allen een blad en er ligt heel wat knutselmateriaal op tafel.
3. De kleuters mogen de inhoud van de prent 'Recht op veiligheid' op een creatieve manier verwerken. Hun interpretatie van de prent mogen ze creatief uiten met de verschillende knutselmateriaal die op de tafel liggen.
4. Er volgt een nabespreking in de kring waar de verschillende werkjes worden bekeken. De kinderen mogen iets vertellen bij hun knutselwerk als ze dat willen. De leid(st)er ondersteunt waar nodig. Er wordt benadrukt dat elk kind recht heeft op bescherming en veiligheid (ook in het verkeer).

Tips/variantie

- Men kan de knutselwerkjes in de klas ophangen.
- Men kan enkele knutselwerkjes aan de kinderrechtenmuur bevestigen.
- Er kan een tentoonstelling georganiseerd worden op school waar alle knutselwerkjes en interpretaties van kinderrechten worden tentoongesteld. De ouders kunnen uitgenodigd worden naar de tentoonstelling.
- Men kan de techniek 'monotypes' toepassen bij het verwerken van de kinderrechtenprent.
- Een monotype is een druktechniek: op een glasplaat wordt met de inktrol gelijkmatig drukinkt over de glasplaat gerold. De kinderen tekenen daarin met hun vingers of een wattenstaafje. Er wordt een vel tekenpapier over de glasplaat (en de drukinkt) gelegd. Met de binnenkant van de hand wordt zachtjes over het tekenpapier gewreven. Het papier wordt voorzichtig weggehaald en de afdruk is klaar!
- Een andere manier is: de drukinkt gelijkmatig uitrollen over de glasplaat, direct een vel tekenpapier op de drukinkt leggen en met een potlood een tekening maken op de achterkant van het tekenpapier. Ten slotte het tekenpapier van de glasplaat halen en de afdruk is klaar. *(LET OP: niet met de vingers op het papier drukken, tenzij precies dat effect bekomen wil worden.)*

Methodiek 'Een vervoermiddel knutselen'

Korte omschrijving

De kinderen knutselen met kosteloos materiaal een vervoermiddel.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters maken, op een creatieve wijze, kennis met verschillende vervoermiddelen door namelijk zelf vervoermiddelen te maken.
- De kleuters krijgen inzicht in het 'recht op bescherming/veiligheid' (in het verkeer).

Duur

Ongeveer 30 minuten

Materiaal

- Allerlei kosteloos materiaal, bijv.: wc-rollen, kroonkurkjes, lege kaasdoosjes, yoghurtpotjes, ...
- Stiften, kleurpotloden, gekleurd papier, karton, verf en verfborstels, ...

Verloop

- 1) De begeleider vraagt de kinderen welke vervoermiddelen ze thuis hebben. De kinderen reageren, bijv. auto, fiets, step, tractor, vrachtwagen, ... Er wordt gevraagd wie al eens met de trein of boot (of het vliegtuig) reisde. De kinderen reageren. Er komt een gesprek rond verkeer op gang. De kinderen realiseren zich dat er regels gelden in het verkeer om de verkeersveiligheid te garanderen. De kleuters begrijpen tevens dat ze voldoende informatie (van de ouders, school) moeten krijgen over het verkeer, zodat ze zelf veilig in het verkeer zouden kunnen bewegen.
- 2) De kleuters mogen aan de tafels gaan zitten. Ze mogen een vervoermiddel knutselen met allerlei kosteloos materiaal.

3) Na het knutselen mogen de kinderen hun vervoermiddel meenemen naar de kring. Ze kunnen er de vervoermiddelen van klasgenoten bekijken. De kinderen kunnen vertellen waarom ze precies dat vervoermiddel knutselden. Er volgt een kringgesprek i.v.m. het 'recht op bescherming/veiligheid' (in het verkeer).

Tips/variantie

- De begeleider kan de kinderen gerichte opdrachten geven, bijv. knutsel je favoriet vervoermiddel, knutsel het vervoermiddel waarmee je graag eens zou reizen, ...
- Men kan in kleine groepjes grote ruimtelijke vervoermiddelen maken (m.b.v. grote kartonnen dozen). De grote vervoermiddelen kunnen na afloop bijvoorbeeld op de speelplaats gesteld worden (vrij spel).

Methodiek lied 'Eén en twee en drie en vier fietsen'

Korte omschrijving

De begeleider brengt het lied 'Eén en twee en drie en vier fietsen' aan.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Auteur

Annie Langelaar

Doelstellingen

- De kleuters begrijpen dat grote mensen hen moeten beschermen.
- De kleuters praten over het verkeer.
- De kinderen begrijpen dat ze bepaalde rechten (kinderrechten) hebben.

Duur

Ongeveer 20 minuten.

Materiaal

- Partituur van het lied
- Tekst van het lied
- Blokfluit of gitaar
- Instrumenten

Verloop

- 1) De kinderen kozen een muziekinstrument en stappen op het ritme van de muziek door de ruimte. Als de begeleider de muziek stopzet, verwisselen ze hun instrumentje met een ander kind van de klas.
- 2) De kleuters gaan op hun rug liggen. Ze maken een fietsbeweging (draaien en trappen) met hun handen, armen en benen.

- 3) De kleuters gaan in de kring zitten. De begeleider vraagt hen wat ze nog onthouden hebben van het lied. De kinderen reageren. Er wordt een link gelegd tussen het lied en de eigen leefwereld van de kinderen. Wie kan er fietsen? Wie zit graag achterop de fiets bij mama/papa? Wie zorgt voor je in het verkeer? De begeleider maakt de kinderen duidelijk dat het hun recht is om beschermd te worden door volwassenen (ook in het verkeer).
- 4) De kleuters mogen de tekst van het lied voor- en nazeggen. Ze kunnen hierbij de fietsbewegingen maken.
- 5) De kleuters zingen samen met de begeleider het lied. Ze kunnen het lied snel zingen (zoals een snelle fiets), traag (wanneer men een heuvel opfietst), ...

Variatie/tips

Men kan een bewegingsactiviteit, bijvoorbeeld een fietsparcours op de speelplaats, koppelen aan het lied.

Het lied

Eén en twee en drie en vier, fietsen

Annie Langelaar

Eén en twee en drie en vier, fiet - sen hier, fiet - sen daar,
 één en twee en drie en vier, fiet - sen met el - kaar.
 en nu zijn we klaar.

Methodiek 'Kringgesprek rond verkeer'

Korte omschrijving

De kleuters denken na over hun eigen ervaringen in het verkeer, ze verwoorden en delen die met klasgenoten.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

De kleuters bespreken hun ervaringen met verkeer (vervoermiddel, begeleidende personen, ...).

Het wordt de kleuters duidelijk dat het noodzakelijk is om geïnformeerd te worden over verkeer.

De kleuters beseffen dat ze recht hebben op bescherming door volwassenen.

Duur

Ongeveer 25 minuten.

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. Ze kunnen vertellen hoe ze naar school komen (bijv. te voet, fiets, bus, auto). De begeleider stelt gerichte vragen: Komen de kinderen alleen met de fiets naar school? Wie fietst met hen mee? Welke bescherming kan je als fietser dragen? (fietshelm, een opvallend vestje, ...) Is die bescherming noodzakelijk? Waarom? Mag je zomaar fietsen/stappen waar je wilt? Waarom wel/niet? Hoe zou het zijn mochten er geen verkeersregels zijn? Wie brengt je op de hoogte van de verkeersregels? Mogen volwassenen je zomaar aan je lot overlaten? De kinderen reageren. De begeleider heeft oor voor de verschillen in ervaringen en speelt daarop in.
- 2) De begeleider vat samen dat kinderen dus op verschillende manieren in het verkeer kunnen bewegen, bijv. wanneer ze naar school komen. Er wordt gevraagd hoe de kinderen het liefst naar school zouden willen komen. De kinderen reageren.

3) De begeleider maakt duidelijk dat volwassen mensen kinderen moeten beschermen, bijvoorbeeld in het verkeer. Volwassenen moeten ervoor zorgen dat kinderen zich veilig in het verkeer kunnen bewegen. Elk kind heeft het recht op veiligheid en bescherming!

Methodiek 'Het verkeer waarnemen'

Korte omschrijving

De kleuters kunnen het verkeer waarnemen in verschillende situaties. Vervolgens kunnen ze hun ervaringen uitwisselen in een kringgesprek.

Kinderrecht

Recht op veiligheid
Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Wereldwerkplaats vzw

Uitgeverij

Wereldwerkplaats vzw, Ortolanenstraat 6, 3010 Leuven (Kessel-Lo)

Datum van uitgave

2006

Doelstellingen

- De kleuters kunnen verschillende facetten van het verkeer intens waarnemen.
- De kleuters kunnen hun ervaringen en betekenissen i.v.m. het verkeer met elkaar uitwisselen.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op veiligheid en bescherming.

Duur

Ongeveer anderhalf uur

Materiaal

- Een videocamera
- Een tv
- Tekenblokken
- Tekenpapieren
- Kleurpotloden en stiften

Verloop

- 1) Als instap kan de directe schoolomgeving verkend worden. De begeleider laat de indrukken op de kleuters afkomen. De kleuters kunnen zoveel mogelijk observeren. Ze krijgen een tekenblok mee om bepaalde indrukken op te tekenen. De begeleider toont de kinderen plaatsen die wel/niet geschikt zijn om te spelen, te schuilen, te wachten, te parkeren, om onder begeleiding te stappen of over te steken. Hij/zij heeft oog en oor voor de verschillende aandachtspunten van de kinderen.
- 2) Er wordt aandacht besteed aan de verschillende verkeersborden en wegmarkeringen. De kinderen kunnen hun kennis hierover kwijt en krijgen uitleg over verschillende verkeersregels.
- 3) De begeleider zorgt ervoor dat er tussendoor aandacht gaat naar de verplaatsingen en eventuele obstakels voor kinderen, jongeren of volwassenen met een handicap, personen die kinderen met de buggy naar school brengen, mensen met een wandelstok. De kinderen kunnen hun ervaringen in de omgeving van de school, maar ook uit de bredere omgeving (in de eigen straat, bij familie, ...) inbrengen. De begeleider stimuleert de aandacht van kinderen voor 'zwakkere' of 'kwetsbare' weggebruikers en voor de toegankelijkheid van gebouwen. De begeleider heeft oog en oor voor de wijze waarop kinderen dit individueel ervaren.
- 4) De kinderen sluiten de ogen. Ze kunnen straatgeluiden horen (bijv. toeteren, brommer, auto, ...). De uitwisseling van de verschillende indrukken en betekenissen kan interessant zijn voor de begeleider en de kinderen. Men krijgt samen met de kinderen zicht op hun reacties en gevoelens in het verkeer.
- 5) Bij het aankomen in de klas, mogen de kinderen aan de tafels gaan zitten. Ze mogen hun indrukken van de wandeling tekenen: Wat is hen bijgebleven? Wat vonden ze interessant? Wat viel hen op?
- 6) De kinderen mogen hun tekening meenemen naar de kring. De verschillende tekeningen worden bekeken. De kleuters kunnen er iets bij vertellen als ze dat willen. De kinderen wisselen ervaringen en betekenissen uit in verband met het verkeer. De begeleider ondersteunt.
- 7) Er wordt stilgestaan bij het omgaan met regels in het verkeer. Kennen de kinderen de regels en verkeersborden? Houden ze zich er aan? Welke regels vinden ze (minder) belangrijk? Waarom? Wat vinden de klasgenootjes van die regels? Zijn die voor iedereen? (Recht op een eigen mening) Zijn er regels die verbeterd kunnen worden?

8) De begeleider maakt de kinderen duidelijk dat elk kind recht heeft op bescherming. Dat geldt ook in het verkeer. Kinderen moeten zich veilig kunnen bewegen in het verkeer. Ouders en school moeten kinderen daarom voldoende beschermen en informeren.

Tips/varia

- De begeleider kan samen met de kinderen een videoreportage van het verkeersgebeuren maken in de omgeving van de school. Er kan vertrokken worden vanuit de beleving of de verkeersrollen van de kinderen (voetganger, fietser, passagier). Het kan interessant zijn om 's morgens en 's avonds het verkeer rondom de school te filmen. Men kan er ook voor zorgen om het volledige verloop van enkele kinderen in beeld te krijgen. Hierbij kunnen ze hun schoolvriendjes ontdekken in hun verkeersgebruik. Zo leren ze meer van elkaar dan van een algemene film. Er kan hieromtrent een kringgesprek opgezet worden, met gerichte vragen, bijv.: Wat valt op? Hoe komen jullie naar school? Welk gevoel komt naar boven? Wie heeft al iets meegemaakt in het verkeer? Vind je het leuk op straat of word je er eerder angstig van? Zien de mensen er gelukkig uit? Is het er veilig? Gebruiken de kinderen het zebepad?
- Men kan de kleuters opvallende fluo-vestjes laten dragen om op stap te gaan.
- De tekeningen van de kinderen kunnen aan de kinderrechtenmuur (in de klas) bevestigd worden.
- De kinderen kunnen een voorwerp, prent of boek i.v.m. verkeer meebrengen waar voor hen een betekenis aan vast hangt. De kinderen kunnen hun ervaringen en betekenissen met elkaar wisselen in een kringgesprek. Men kan ook een toontafel aanleggen waarbij de kinderen uitleg geven over hun prent/voorwerp.
- Men kan een kringgesprek opzetten rond het helpen van elkaar in het verkeer. De begeleider vraagt naar voorbeelden van wat kinderen gezien hebben of meemaakten in hun omgeving. De kinderen kunnen hun ervaringen, informatie, anekdotes, gevoelens uitwisselen met elkaar. Bijv. de politieman/leraar/ouder die helpt bij het oversteken, broer en zus die samen naar school komen, ...

Methodiek 'Een stratenplan in de zandtafel'

Korte omschrijving

De kleuters kunnen samenwerken aan een stratenplan in de zandtafel.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Wereldwerkplaats vzw

Uitgeverij

Wereldwerkplaats vzw, Ortolanenstraat 6, 3010 Leuven (Kessel-Lo)

Datum van uitgave

2006

Doelstellingen

- De kleuters kunnen een stratenplan maken in de zandtafel.
- De kleuters kunnen hun ervaringen en betekenissen i.v.m. het verkeer met elkaar uitwisselen.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op veiligheid en bescherming.

Duur

Ongeveer een uur

Materiaal

- Een zandtafel
- Speelgoedfiguurtjes, bijv. auto's, personen, gebouwen, ...
- Kleine kartonnen doosjes

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. De begeleider vraagt hen om de schoolomgeving te schetsen. De kinderen proberen zich te oriënteren: Waar liggen er straten? Waar is er parkeerplaats? Waar staan er huizen? De kleuters reageren. De begeleider kan eventueel een globaal plan op het bord tekenen.
- 2) De kleuters krijgen de opdracht om in een klein groepje een stratenplan uit te werken in de zandtafel. Ze kunnen de omgeving van de school voorstellen als ze dat willen. Ze mogen ook een fictief stratenplan uitwerken. De kleuters kunnen speelgoedfiguurtjes en kleine kartonnen doosjes (die bijvoorbeeld huizen kunnen voorstellen) gebruiken.
- 3) Achteraf kunnen de kleuters de groepswerkjes van de klasgenoten bekijken. Ze kunnen wat uitleg geven bij hun stratenplan. De kinderen leggen aan elkaar uit hoe ze naar school komen en hoe ze naar huis (of elders) gaan na de school. De begeleider stimuleert de kinderen om zoveel mogelijk uit te wisselen en te delen met elkaar. De zandtafel wordt een middel voor elk kind om zijn/haar verhaal te doen of om iemand uit te nodigen om zijn verhaal te tonen. De kinderen kunnen ook allerlei situaties simuleren. Ze krijgen de kans om hun indrukken te verwerken.
- 4) Vervolgens mogen ze allen plaats nemen in de kring. Er worden gerichte vragen gesteld: Weet jij hoe Marion naar school komt? Wie komt alleen naar school? Langs welke weg? Wie kan een stuk samen stappen/fietsen? Is er een gevaarlijke situatie? Heb je hulp nodig? Wie kan helpen? De kinderen reageren, de begeleider ondersteunt.
- 5) De begeleider maakt de kinderen duidelijk dat elk kind beschermd moet worden door volwassenen. Kinderen moeten zich veilig kunnen bewegen in het verkeer. Ouders en school moeten kinderen daarom voldoende beschermen en informeren. Elk kind heeft recht op bescherming en veiligheid.

Tips/varia

- Indien men niet beschikt over een zandtafel, kunnen de kleuters een stratenplan maken in bijv. een zandbak buiten, de aarde in de tuin, ...
- Men kan de kinderen een stratenplan laten uitwerken met allerlei kosteloos materiaal, bijv. kartonnen doosjes, kroonkurkjes, wc-rollen, enz. Ze kunnen dit doen aan de tafel of op de grond.

Methodiek 'Autohangers maken'

Korte omschrijving

De kinderen maken een autohanger.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters maken kennis met het verkeer en verkeersveiligheid en dit op een creatieve wijze, namelijk door zelf autohangers te maken.
- De kleuters krijgen inzicht in het 'recht op bescherming/veiligheid' (in het verkeer).

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Een blanco autohanger voor elke kleuter
- Stiften, kleurpotloden, touw, perforator
- Karton

Verloop

- 1) De begeleider toont prenten of tekeningen van verkeersborden en bespreekt die samen met de kleuters, bijv. Kennen jullie de betekenis van bepaalde verkeersborden? Wat is het nut van verkeersborden? Waarom moeten er afspraken zijn? ...
- 2) De begeleider vertelt de kleuters dat ze een autohanger mogen maken waarop duidelijk wordt dat er een kind aanwezig is in de auto. (Als teken naar andere autobestuurders toe.)
- 3) De kleuters gaan aan de tafels zitten. Ze krijgen elk een blanco autohanger (die verhard werd op een stuk karton. Op deze autohanger mogen ze een tekening maken die duidelijk maakt aan andere autobestuurders dat er een kind in de wagen aanwezig is. Er wordt een touwtje aan de autohanger bevestigd, zodanig dat de autohanger in de auto bevestigd kan worden.
- 4) Na het knutselen gaan de kinderen in de kring zitten. Ze kunnen de autohangers van klasgenoten bekijken. Er volgt een kringgesprek i.v.m. het 'recht op bescherming/veiligheid' (in het verkeer).

Project 'Zoveel mogelijk verschillende vervoermiddelen gebruiken'

Korte omschrijving

De kinderen kunnen in kleine groepjes, onder begeleiding van bijvoorbeeld een ouder, zoveel mogelijk verschillende vervoermiddelen uitproberen.

Kinderrecht

Recht op bescherming

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Wereldwerkplaats vzw

Uitgeverij

Wereldwerkplaats vzw, Ortolanenstraat 6, 3010 Leuven (Kessel-Lo)

Doelstellingen

- De kleuters maken kennis met heel wat verschillende vervoermiddelen.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op bescherming en veiligheid in het verkeer.

Duur

Afhankelijk van vervoermiddel.

Kringgesprek achteraf: ongeveer een halfuur.

Verloop

1. De kinderen worden in kleine groepjes verdeeld. Onder begeleiding van bijvoorbeeld een ouder kunnen ze binnen een bepaalde tijdspanne (één of meerdere dagen) zoveel mogelijk verschillende vervoermiddelen gebruiken, bijvoorbeeld: fiets, te voet, bus, tram, trein, boot, kano, step, rolschaatsen, ...

2. De belevenissen en ervaringen worden later uitgewisseld in de klas. Er worden bepaalde vragen gesteld: Wat heb je uit het project geleerd? Welke vervoermiddelen werden er zoal gebruikt? Wat waren de ervaringen? Welke gevoelens had je bij de verschillende vervoermiddelen? Welke problemen ondervond je? Hoe pakte je die aan? Welke regels waren specifiek aan dat vervoermiddel? Er ontstaat een kringgesprek.
3. De begeleider maakt de kinderen duidelijk dat het noodzakelijk is dat er bij alle vervoermiddelen regels gelden. De kinderen moeten daarvan op de hoogte gebracht worden door hun ouders/school/... Elk kind heeft recht op veiligheid en bescherming. Ook in het verkeer!

Tips/varia

- Er kunnen eventueel foto's genomen worden tijdens het gebruik van de verschillende vervoermiddelen. Het visualiseren van gebeurtenissen is concreter voor kinderen.
- Indien de klasgroep niet te groot is, kan men met de gehele groep op verkenning gaan (mits voldoende begeleiders).

Spel 'Lotto - Bescherming en veiligheid'

Korte omschrijving

Door middel van een lottospel kunnen de kleuters op een speelse manier kennismaken met verschillende symbolen die te maken hebben met gevaar en veiligheid. Zo leren ze over (verkeers)veiligheid en bescherming.

Kinderrecht

Recht op bescherming

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters maken op een speelse manier kennis met het recht op bescherming tegen verschillende gevaar situaties.
- De kleuters begrijpen dat volwassenen kinderen moeten beschermen.

Duur

Ongeveer 15 minuten

Materiaal

Het Lottospel over 'Recht op bescherming'.

Verloop

- 1) De kinderen worden ingedeeld in vier kleine groepjes. Ze krijgen elk een grote kaart met een verschillend thema, bijv. verkeersborden.
- 2) De kleine plaatjes liggen in het midden van de kring. Elk om beurt kunnen ze een kaartje trekken. Wanneer ze het getrokken kaartje op hun grote kaart kunnen leggen (omdat het dezelfde tekening bevat) mogen ze het kaartje houden. Kunnen ze het kaartje niet gebruiken dan leggen ze het terug met de tekening naar beneden in het midden. De bedoeling is zo vlug mogelijk de grote kaart op te vullen.
- 3) Na het spel volgt een bespreking over het recht op bescherming. De begeleider legt uit dat volwassenen kinderen moeten beschermen tegen ziektes of gevaar. Kinderen moeten zich bijvoorbeeld veilig kunnen bewegen in het verkeer. Ouders en school moeten kinderen daarom voldoende beschermen en informeren.

Tips

- Het spel kan in kleine groepjes gespeeld worden, maar men kan ook bijvoorbeeld de kleuters per twee laten werken. Verschillende varianten zijn dus mogelijk.
- Na klassikale aanbreng kan het spel in de hoeken geplaatst worden, zo kunnen kinderen het spel nog eens spelen tijdens het vrij spel.

Versjes 'Verkeer'

Korte omschrijving

De kleuters leren één van de versjes (of alle versjes). Vervolgens maken ze een tekening van zichzelf (met bijv. hun ouders) in het verkeer. De kleuters mogen ook vertellen over hun ervaringen in het verkeer. Achteraf wordt de link gelegd met het 'recht op veiligheid en bescherming'.

Kinderrecht

Recht op veiligheid

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

N. Kuiper, Mieke van Hooft

Doelstellingen

- Door middel van de versjes worden de thema's veiligheid en bescherming aangehaald. De kleuters leren reflecteren over hun eigen handelingen (functioneren) in het verkeer.
- De kleuters verwoorden hoe zij beschermd worden (door volwassenen) in het verkeer.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op veiligheid en bescherming.

Duur

Ongeveer 30 minuten

Materiaal

Versjes (zie bijlage)

Verloop

- 1) De begeleider leert het versje (op een speelse, aangename manier) aan de kleuters. Dit kan gespreid worden over verschillende dagen. Het versje kan aangebracht worden aan de hand van prenten, echte voorwerpen, ...
- 2) Het versje kan zoals een snelle auto verteld worden (razendsnel), het versje kan stilletjes gezegd worden (bijna even stil als een stille voetganger), enz.
- 3) Elke kleuter maakt daarna een tekening van zijn/haar ervaringen in het verkeer.
- 4) De begeleider: Welk vervoersmiddel vinden jullie fijn om te gebruiken? Wie zit achter het stuur van dat vervoersmiddel? Waarom zijn er verkeersregels? Van wie leren jullie die regels? Hoe zou het zijn mochten je ouders niks van informatie over het verkeer geven? Wat wil het woord 'veiligheid' zeggen? Voel je je veilig als je met mama/papa in het verkeer bent? Waarom wel/niet? Mogen jullie op je eentje naar school komen? Waarom wel/niet? Hoe komen jullie naar school?
- 5) Achteraf legt de begeleider uit dat elk kind recht heeft op veiligheid en bescherming.

Tips

- Men kan bijhorende bewegingen uitvoeren bij de versjes.
- Men kan de versjes gebruiken wanneer er een uitstap plaatsvindt, bijv. bij het oversteken van een straat kan men het versje 'Alleen oversteken' zeggen.

Alleen oversteken.

Goed gekeken
Links, rechts, links
Alles veilig
Geen verkeer
Zelfs geen fiets
Niets...
Ja, dan oversteken
Rustig lopen
Niet te vlug
Maar wel doorgaan
Nooit terug

(N. Kuiper)

Verkeerskleuren

Rood is stoppen
Groen is veilig
Oranje is opgelet
Blauw is een politiepet
De tegels van de stoep zijn zwart
Met een roze hart
(Mieke van Hooft)

Achterop-zit-kind

Het fijnste plekje dat ik ken
Is achter mama's rug
Op de fiets naar school
En 's middags weer terug

Ik voel de zon
Ik voel de wind
Ik ben een
Achterop-zit-kind

Mama trapt
En ik doe niets
't Is heerlijk op de fiets
(Mieke van Hooft)

'Bezoek van een kwetsbare persoon in het verkeer'

Korte omschrijving

Een kwetsbare persoon in het verkeer uitnodigen in de klas.

Kinderrecht

Recht op bescherming

Recht op veiligheid

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Wereldwerkplaats vzw

Uitgeverij

Wereldwerkplaats vzw, Ortolanenstraat 6, 3010 Leuven (Kessel-Lo)

Doelstellingen

- De kleuters maken kennis met een kwetsbare persoon in het verkeer.
- De kleuters beseffen dat elk kind recht heeft op bescherming en veiligheid in het verkeer.

Duur

Ongeveer een uur.

Verloop

1. Vooraleer de persoon in kwestie naar de klas komt, wordt een korte inleiding gegeven over het bezoek (aan de kleuters).
2. Er wordt op een bepaalde plaats in de schoolomgeving afgesproken met de persoon. Op die plaats volgt een korte voorstelling door de persoon. De kleuters gaan samen met de persoon naar de klas. Ze ervaren hoe het is om met een buggy, wandelstok, krukken, rolwagen, blindenstok in het verkeer te bewegen.
3. In de klas volgt een gesprek met de persoon. Hij/zij vertelt over de moeilijkheden voor hem/haar in het verkeer. De kleuters kunnen vragen stellen. Bijvoorbeeld bij een persoon met een rolwagen: Kan je door de

klasdeur rijden met je rolwagen? Zijn de gangen op school breed genoeg? Zijn de voetpaden breed genoeg? Zijn er veel drempels in het verkeer? Hoe los je je de drempels op? Kan je aan deurbellen?

4. De begeleider duidt dat elk kind, ook als het een bepaalde beperking heeft, veilig door het verkeer moet kunnen bewegen. Iedereen moet gelijk behandeld worden, ook kinderen met een beperking. Een kwetsbaar kind in het verkeer heeft ook recht op bescherming en veiligheid.

Tips/varia

- Men kan een politieagent (in beroepskledij) uitnodigen. Hij kan de kinderen uitleg geven over zijn functie, verkeersregels, bescherming van personen in het verkeer, verkeersveiligheid, enz.